

BESLUT "NATURRESERVAT RÖDBERGET": 1996-09-02
SKÖTSELPLAN "NATURRESERVAT RÖDBERGET": 1996-09-02

LÄNSSTYRELSEN DALARNAS LÄN
Miljövårdsenheten

BESLUT: 1996-09-02
DNR: 231-2896-96 (2039)

BILDANDE AV NATURRESERVATET RÖDBERGETS DOMÄNRESERVAT I
ÄLVDALENS KOMMUN

UPPGIFTER OM NATURRESERVATET

Reservatets benämning: Rödbergets domänreservat
Objektnummer:
Kommun: Älvdalen
Registerområde: Älvdalens socken
Lägesbeskrivning: Ca 40 km norr om Älvdalen
Ekonomiska kartan 15D 6-7 i-j
Gräns: Reservatets gräns är markerad med
punktstreckad linje på bifogad karta,
bilaga 2
Fastigheter: Loka 35:5
Markägare: Fortifikationsverket
Areal: 680 ha
Därav landarea: 680 ha
Naturtyper: Barrskog 350 ha
Myr 70 ha
Fjällbjörkskog 128 ha
Naturvårdsförvaltare: Länsstyrelsen

BESKRIVNING AV RESERVATET

Rödberget är beläget ca 40 km norr om Älvdalen på Älvdalens skjutfält. Reservatet omfattar Rödbergets högst belägna delar. Berggrunden består till större delen av dalagranit. Ett område med diabas sträcker sig kilformigt in i den södra delen.

Bergets hjässa är bevuxen med fjällbjörk. Längre ner tar den gamla barrskogen vid. De östra sluttningarna hyser rena granbestånd. I övrigt förekommer såväl ren tallskog som blandskog. Både tallar och granar har nått avsevärds dimensioner. Detta är till stor del resultatet av rörligt markvatten i kombination med diabasförekomsten.

Den västra delen av området är starkt branpåverkat. Där utgörs vegetationen av yngre tallskog med äldre tallöverståndare.

I sydväst vid Västra Rödbäcken finns spår efter avverkningar. Skogen är i övrigt närmast opåverkad av skogsbruk.

Rödberget är av riksintresse för naturvård och har fått högsta urskogsvärde i Naturvårdsverkets urskogsinventering 1982.

ÄRENDETS BEREDNING

Området avsattes 1957 som domänreservat. I samband med Domänverkets bolagisering 1992 gjorde länsstyrelsen på uppdrag av Naturvårdsverket en bedömning av vilka domänreservat i länet som har sådana särskilda naturvärden att de bör ges långsiktigt skydd som naturreservat. Rödberget hör till de områden som valdes ut.

Naturvårdsverket och AssiDomän AB slöt 1995 ett avtal om naturreservatsbildning av ett antal särskilt värdefulla domänreservat i landet. Rödberget är ett av de områden som omfattas av avtalet.

Detta beslut har fattats i enlighet med villkoren i avtalet mellan AssiDomän och efter samråd med Älvdalens kommun enligt 43 § naturvårdslagen.

Statens naturvårdsverk och naturskyddsföreningen har tillstyrkt reservatsbildningen.

Försvarmakten, armens artillericentrum har ej accepterat terrängkörningsförbud med översnöfordon när det gäller militär verksamhet. Försvarmakten ålägger sig redan idag restriktioner för att begränsa eventuell miljöpåverkan inom området. Vidare ikläder sig försvarmakten inget ekonomiskt ansvar för skador på parkeringsplatser, leder och skyltar som uppkommer pga av övningsverksamhet. Fortifikationsverket instämmer i försvarmaktens synpunkter och erinrar om att Älvdalens skjutfält primärt är avsedd för försvarsändamål. Länsstyrelsen har tillgodosett försvarmaktens krav och reservatsföreskrifterna har ändrats.

AssiDomän, Dalarnas jaktvårdsförbund och Älvdalens jaktvårds-krets invänder mot inskränkningar i jakten. Älvdalens kommun invänder mot jaktrestriktionerna och motsätter sig ombildandet av domänreservat till naturreservat om inte jakt och fritidsfiske får fortsätta i samma omfattning som tidigare. Länsstyrelsen har inte tillgodosett önskemålen. Reservatets storlek samt orördhet är av stor betydelse framför allt för skogsfågel. De jakttillåtna arterna älg, hare, rådjur och räv har dock utökats med mink och björn.

GRUND FÖR BESLUTET

Rödberget är ett värdefullt skogsområde med urskogskaraktär. Det har på grund av sina naturskogskvalitéer varit skyddat som domänreservat och anses så värdefullt att det bör ges lagstadgat skydd i form av naturreservat.

Många hotade växt- och djurarter är knutna till urskogarnas livsmiljöer. För att kunna bevara den biologiska mångfalden i skogslandskapet är det därför viktigt att skydda skogar med urskogsprägel.

Rödberget är även värdefullt som framtida referensområde för forskning inom botanik, zoologi och ekologi.

Rödberget är klassat som riksintresse för naturvård enligt naturresurslagen.

LÄNSSTYRELSENS BESLUT

Med stöd av 7 § naturvårdslagen (1964:822) förklarar länsstyrelsen det område som avgränsats med innerkanten av punktstreckad linje på bifogad beslutskarta, bilaga 2, som naturreservat.

För att trygga ändamålet med naturreservatet förordnar länsstyrelsen med stöd av 8-10 §§ naturvårdslagen samt 9 och 10 §§ naturvårdsförordningen (1976:484, ändrad 1991:1165) att nedan angivna föreskrifter samt vård- och förvaltningsuppgifter skall gälla beträffande naturreservatet.

ÄNDAMÅLET MED RESERVATET

Ändamålet med reservatet skall vara att skydda ett urskogsartat område med dess flora och fauna och naturliga successioner. Ändamålet är även att - inom ramen för detta mål - ge möjlighet till naturupplevelse och vetenskaplig forskning i orörd natur.

RESERVATSFÖRESKRIFTER

A. FÖRESKRIFTER MED STÖD AV 8 § NATURVÅRDSLAGEN OM INSKRÄNKNINGAR I RÄTTEN ATT FÖRFOGA ÖVER FASTIGHETER INOM RESERVATET

Utöver vad som för övrigt gäller är det förbjudet att

1. borra, spränga, gräva, schakta, muddra, utfylla, tippa eller dämna,
2. anlägga mark- eller luftledning,

3. inplantera för området främmande växt- eller djurart,
4. skada växande eller döda - stående eller ikullfallna- träd och buskar, gräva upp eller plocka örter, mossor, lavar och vedsvampar,
5. framföra motordrivet fordon i terrängen. Undantag skall gälla vid uttransport av älg under förutsättning att endast lättare dragfordon med lågt marktryck används, t.ex. järnhäst eller fyrhjuling. Undantag gäller även vid framförande av terrängmotorfordon på snötäckt mark vid militär verksamhet eller i direkt samband med renskötsel,
6. skogsgödsla eller använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel,
7. avverka eller utföra annan skogsvårdande åtgärd,
8. uppföra ny byggnad eller anläggning,
9. jaga annat än älg, björn, rådjur, hare, mink och räva. Det är dock ej tillåtet att aktivt lägga ut åtel.

Utan länsstyrelsens tillstånd är det förbjudet att

10. sprida ut kalk i vatten eller på land.

Föreskrifterna utgör inget hinder mot de åtgärder som behövs vid skötsel och förvaltning av reservatet samt för att tillgodose ändamålet med reservatet.

Föreskrifterna utgör inget hinder för uppgörande av eld i samband med renskötselutövning.

Punkterna A4 och A6 innebär att bestämmelserna i 29 § skogsvårdslagen samt skogsstyrelsens föreskrifter om bekämpning av skadeinsekter och tillvaratagande av skadad skog ej skall gälla inom naturreservatet. Uppkommer insektsskador på skog i anslutning till naturreservatet som följd av att åtgärder för insektsbekämpning inte vidtagits inom reservatet, skall frågan om ersättning bedömas enligt skadeståndsrättsliga regler.

B. FÖRESKRIFTER MED STÖD AV 9 § NATURVÅRDSLAGEN OM SKYLDIGHET ATT TÅLA VISST INTRÅNG

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktas tåla att de åtgärder vidtas inom området som framgår av bifogad skötselplan.

C. FÖRESKRIFTER MED STÖD AV 10 § NATURVÅRDSLAGEN OM VAD ALLMÄNHETEN HAR ATT IAKTTA INOM RESERVATET

Utöver vad som för övrigt gäller är det förbjudet att

1. göra åverkan på mark eller geologiska naturföremål,
2. skada växande eller döda - stående eller ikullfallna - träd

- och buskar, plocka eller gräva upp örter, mossor, lavar och vedsvampar,
3. elda,
 4. inplantera för området främmande växt- eller djurart,
 5. framföra motordrivet fordon i terrängen. Körning får ske i samband med räddningsverksamhet,
 6. störa djurlivet t.ex. genom att klättra i boträd eller medvetet uppehålla sig närmare rovfågelbo, lya eller gryt än 100 meter,
 7. medföra okopplad hund.

För tillträde till området gäller skjutfältets särskilda bestämmelser.

D. FÖRESKRIFTER MED STÖD AV 9 § NATURVÅRDSFÖRORDNINGEN RÖRANDE NATURVÅRDSFÖRVALTNINGEN AV RESERVATET

1. Länsstyrelsen fastställer de föreskrifter om naturvårdsförvaltningen m.m. som framgår av bifogad skötselplan.
2. Naturvårdsförvaltare skall vara länsstyrelsen i Kopparbergs län.

ÖVRIGT

Detta beslut träder i kraft den 1 oktober 1996 eller, i det fall beslutet överklagas, den senare tidpunkt när beslutet vinner laga kraft.

Detta beslut kan överklagas till regeringen, Miljödepartementet, blankett 2:1.

Beslut i detta ärende har fattats av styrelsen. I beslutet deltog landshövding Gunnar Björk jämte ledamöterna Hans Andersson, Ann-Christine Dåderman, Kenneth Johansson, Åke Johansson, Margareta Jonback, Eva Kungsmark, Lena Ludvigsson-Olafsen, Nils Nilsson, Bengt Nylund, Lennart Sacrédeus, Nicke Welin-Berger, Birgitta Örjas. Tjänstgörande suppleant var Arne Bogghed.

I den slutliga handläggningen deltog även länsråd Leif Svensson, rättsenhetschef Inger Eriksson, miljövårdsdirektör Stig-Åke Svenson och ekolog Susanne Peterson, den sistnämnda föredragande.

Gunnar Björk

Susanne Peterson

Bilagor:

1. Översiktskarta
2. Beslutskarta
3. Skötselplan
4. Hur man överklagar, blankett 2:1

LÄNSSTYRELSEN
DALARNA

SKÖTSELPLAN

Miljövardsenheten

1996-09-02

231-2896-96

SKÖTSELPLAN RÖDBERGETS DOMÄNRESERVAT

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

- I ALLMÄN BESKRIVNING
 - 1 Administrativa data
 - 2 Grunden för beslutet samt föreskrifter
 - 3 Översiktlig beskrivning av befintliga förhållanden
 - 3.1 Naturförhållanden
 - 3.2 Byggnader
 - 3.3 Nuvarande markanvändning
 - 3.4 Tillgänglighet
 - 3.5 Slitage- och störningskänslighet
 - 3.6 Anordningar för friluftslivet
 - 3.7 Källuppgifter
- II PLANDEL
 - 1 Disposition och skötsel av mark och vatten
 - 1.1 Övergripande mål
 - 1.2 Generella riktlinjer och åtgärder
 - 1.2.1 Hävd av skogsområde
 - 1.2.2 Jakt
 - 1.2.3 Fiske
 - 1.2.4 Byggnader
 - 1.2.5 Skogsbrand
 - 1.2.6 Utmärkning av reservatets gräns
 - 2 Anordningar för rekreation och friluftsliv
 - 2.1 Övergripande mål
 - 2.2 Riktlinjer och åtgärder
 - 2.2.1 Information
 - 2.2.2 Parkeringsplatser
 - 2.2.3 Vandringsleder och övriga anläggningar

- 3 Tillsyn
- 4 Finansiering av naturvårdsförvaltningen

Skötselkarta

- I ALLMÄN BESKRIVNING
- 1 Administrativa data
(Se registeruppgifter)
- 2 Grunden för beslutet samt föreskrifter
(Se reservatsbeslutet)
- 3 Översiktlig beskrivning av befintliga förhållanden

3.1 Naturförhållanden

Reservatet omfattar Rödbergets högst belägna delar. Berggrunden består till större delen av dalagranit. Ett område med diabas sträcker sig kilformigt in i den södra delen.

Bergets hjässa är bevuxen med fjällbjörk. Längre ner tar den gamla barrskogen vid. De östra sluttningarna hyser rena granbestånd. I övrigt förekommer såväl ren tallskog som blandskog. Både tallar och granar har nått avsevärda dimensioner. Detta är till stor del resultatet av rörligt markvatten i kombination med diabasförkomsten.

Den västra delen av området är starkt påverkat av den stora Mossibergsskogsbranden som inträffade vid midsommartid 1902. Dessa marker utgörs nu av yngre tallskogar med enstaka äldre överståndare.

I sydväst vid Västra Rödbäcken finns spår efter avverkningar. Skogen är i övrigt närmast opåverkad av skogsbruk.

Rödberget är av riksintresse för naturvård och har fått högsta urskogsvärde i Naturvårdsverkets urskogsinventering 1982.

3.2 Byggnader

Ett gammalt brandtorn och en gammal förfallen eldpallkoja som kallas Gumlasskojan finns i området. Kulturlämningar av det här slaget tillhör markägaren dvs i det här fallet Fortifikationsverket.

3.3 Nuvarade markanvändning

Jakt, fiske och övrigt friluftsliv är de enda form av markanvändning som pågår i området. Fiske är tillåtet efter införskaffande av Älvdalens fiskvårdsområdesförenings fiskekort.

3.4 Tillgänglighet

En markerad stig leder till reservatet från en skogsbilväg i söder.

3.5 Slitage- och störningskänslighet

Rödberget har låg besöksfrekvens. En överföring av området från domänreservat till naturreservat kommer troligtvis inte att innebära ett högre besöksstryck i området. Ur slitagesynpunkt föreligger i dagsläget inga behov av restriktioner för besökare utöver de allmänna restriktioner som finns under C i beslutet.

3.6 Anordningar för friluftslivet

En upplagsplats gör det möjligt att parkera vid vägskälet söder om reservatet drygt 500 meter sydost om Skarptäkt.

En markerad strövstig som har sin början utanför reservatet går i en slinga genom området.

Brandtornet används som raststuga.

3.7 Källuppgifter

Rynéus, T: Naturvårdsinventering av Sugnet, Rödberget och Norra Trollegrav i Älvdalens kommun. Länsstyrelsen 1971:2.

Lundquist, R: Urskogar och fjällurskogar i Kopparbergs län.

Opubl. rapport på länsstyrelsen.

Naturvårdsprogram för Kopparbergs län, Länsstyrelsen 1988:1.

II PLANDEL

1 Disposition och skötsel av mark och vatten

1.1 Övergripande mål

Det övergripande målet med reservatets skötsel ska vara att bevara den nuvarande naturmiljön med dess naturliga successioner.

1.2 Generella riktlinjer och åtgärder

1.2.1 Hävd av skogsområde

Skogen skall få utvecklas fritt. Inget skogsbruk skall bedrivas i området.

1.2.2 Jakt

Endast jakt på älg, björn, rådjur, mink och hare skall vara tillåten i reservatet. Reservatsföreskrifterna tillåter inte röjande för eller byggande av passhytta eller jaktorn.

1.2.3 Fiske

Fiske ska kunna bedrivas som tidigare vilket kräver Älvdalens fiskvårdsområdesförenings fiskekort.

Inplantering av fisk eller annan fiskvårdsåtgärd kan bedrivas efter tillstånd av länsstyrelsen och baseras på för området

naturliga arter.

Kalkning av vattendrag får inte ske utan tillstånd av länsstyrelsen.

1.2.4 Byggnader

Byggnaderna i området är gamla. Den gamla eldpallkojan Gum-Lasskojan är förfallen och brandtornet i behov av upprustning. AssiDomän renoverade brandtornet i början på 70-talet och det användes sedan som raststuga för allmänheten. Det vore önskvärt att rusta byggnaderna och hålla dem i ett sådant skick att de inte förfaller dels med tanke på att de är kulturlämningar, dels för att de kan användas som raststugor och därmed gynna det rörliga friluftslivet. Byggnaderna tillhör fastighetsägaren som svarar för vård och skötsel.

1.2.5 Skogsbrand

Beträffande elden är det viktigt att denna hanteras på ett genomtänkt och vetenskapligt försvarbart sätt. I dagens läge kan således inga andra regler tillämpas än att spontant uppkomna bränder skall släckas enligt gällande brandlagstiftning. Med tiden bör dock en strategi för släckning utarbetas som ger visst utrymme för avbränning.

1.2.6 Utmärkning av reservatets gräns

Utmärkning av reservatets gräns skall utföras enligt svensk standard SIS 031522 och enligt naturvårdsverkets anvisningar.

2 Anordningar för rekreation och friluftsliv

2.1 Övergripande mål

Ändamålet med reservatet är också att befrämja det rörliga friluftslivet. Dispositionen av området utgår från att underlätta för besökare att ta sig fram i området och att kunna studera skogen och utnyttja dess friluftsvärden.

2.2 Riktlinjer och åtgärder

Skötselplanen omfattar även anläggningar som ligger utanför reservatsgränsen. För dessa anläggningar måste avtal upprättas mellan markägaren och länsstyrelsen.

2.2.1 Information

Vägvisare sätts upp av naturvårdsförvaltaren vid parkeringsytan, vägskälet mot Skarptäkt samt vid Skarptäkt söder om reservatet enligt skötselkarta. I den mån det redan är skyltat ska skyltarna ses över och eventuellt bytas ut.

2.2.2 Parkeringsplatser

Parkeringsyta ska iordningställas och skyltas vid vägskälet söder om reservatet drygt 500 meter sydost om Skarptäkt där det redan finns en upplagsplats.

2.2.3 Vandringsleder och övriga anläggningar
Naturvårdsförvaltaren svarar för att den befintliga vandringsleden märks upp enligt svensk standard. Även den del av leden som ligger utanför reservatets gräns i söder märks ut. För skyltning se även punkt 2.2.1.

Den del av strövstigen som leder ut ur reservatet i norr märks inte ut.

Brandtornet borde kunna användas som raststuga men är i behov av upprustning (se punkt 1.2.4 Byggnader).

3 Tillsyn

Förvaltarens tid för tillsyn av reservatet beräknas omfatta ett dagsverke per år.

4 Finansiering av naturvårdsförvaltningen

Allmänt

Underhåll av anordningar för friluftslivet, framställning och utplacering av skyltar samt utmärkning av reservatets gräns bekostas av staten.

Kostnader som redovisas bygger på uppskattningar och på 1996 års prisnivå. Dagsverkskostnaden 1.700 kr avser lönekostnader, kostnad för arbetsledning m.m. Därtill kommer materialkostnader inklusive utrustning, hyror m.m.

Engångsåtgärder:

Utmärkning av reservatets gräns, 8 dv á 1.700 kr.	13.600:-
Iordningställande av parkeringsyta, 1 dv á 1.700 kr.	1.700:-
Materialkostnader.	10.000:-
Totalt engångsåtgärder	25.300:-

Årlig tillsyn och underhåll:

Tillsyns- och underhållskostnader 1 dv á 1.700 kr	1.700:-
Materialkostnad	1.700:-
Totalkostnad/år	3.400:-